

บทบาทสมมติ (Role Playing)

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ
สุภาณี เขียวเจริญ

กิจกรรมในห้องเรียนภาษาสามารถแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ กิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียน เรียนรู้ทักษะทางภาษา (skill-gaining activities) และกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะทางภาษา (skill-using activities) กิจกรรมทั้งสองลักษณะนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาแล้ว ครูควรเปิดโอกาสให้เขาทำกิจกรรมที่จะได้แสดงออกซึ่งทักษะนั้น ๆ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนมากเพราะเขาจะได้ใช้ภาษาโต้ตอบสื่อสารกันและกัน อันจะทำให้การเรียนสนุกสนานยิ่งขึ้น

การเล่นบทบาทสมมติ (role playing) จัดอยู่ในกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะทางภาษาเป็นที่นิยมในการใช้สอนผู้เรียนทั้งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ทั้งนี้เพราะการสร้างสถานการณ์สมมติ และการให้ผู้เรียนสวมบทบาทตัวละครต่าง ๆ หรือแม้แต่เล่นเป็นตัวเขาเองในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ จะช่วยให้เขาเกิดจินตนาการและแรงบันดาลใจที่จะนำทักษะทางภาษาที่เขาเรียนรู้มาใช้ในการแสดงออกและการสื่อสาร ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า การสอนภาษาซึ่งเน้นให้ผู้เรียนโต้ตอบและสื่อสารกัน ได้นั้นมีประโยชน์มาก แต่การที่อยู่ที่ ๆ แล้วจะให้ผู้เรียนโต้ตอบกันนั้นย่อมเป็นไปได้ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาเทคนิคซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงออกขึ้นมา และวิธีหนึ่งที่พิสูจน์ว่าใช้ได้ผลแล้วก็คือ การสร้างสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนหรือการกำหนดให้ผู้เรียนแสดงบทบาทต่าง ๆ

ดาคาเนย์ นิวมาร์ค และ ริเวอร์ส อยู่ในกลุ่มผู้ริเริ่มการใช้เทคนิคนี้ นิวมาร์คได้กล่าวว่า “การสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นในห้องเรียนด้วยการมอบบทสนทนาให้ผู้เรียนพูดและแสดงท่าทางประกอบหรือด้วยการสมมติบทบาทและสถานการณ์ให้เขา ครูจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึก

ภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น” (Mockridge-Fong, 1979) นอกจากนี้ นิวมาร์ค ยังเสนอแนะว่า หลังจากที่มีผู้เรียนแสดงบทหนึ่งแล้ว ครั้งต่อไปควรจะให้เขาได้แสดง อีกบทหนึ่ง ที่เปลี่ยนไปจากเดิมเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจะได้ไม่เกิดความซ้ำซากจำเจอันจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย อีกประการหนึ่งอาจจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการในการเรียนอย่างเต็มที่

โรเซนสไวค ได้ให้คำจำกัดความของการเล่นบทบาทสมมติไว้ว่า คือการเลียนแบบ สถานการณ์ที่เป็นจริง โดยที่ในสถานการณ์นี้ ผู้เรียนจะสวมบทเป็นตัวละครต่าง ๆ ผู้เรียน ต้องใช้จินตนาการว่าตัวตนอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วตนเองจะแสดงออกอย่างไร จะต้องพูดอะไรหรือแสดงที่ทำแบบไหน (Marianne Celce-Murcia and Fred Rosensweig, 1979)

เทคนิคการเล่นบทบาทสมมตินี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาที่เขาจะใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นที่ความสามารถในการสื่อสารและโต้ตอบ (communicate and interact) ดังนั้นผู้สอน มักจะจัดกิจกรรมในรูปการทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม และผู้เรียนแต่ละคนก็จะมีบทของตนเอง

ลักษณะสำคัญของเทคนิคแบบนี้อยู่ที่เมื่อผู้เรียนได้บทบาทสมมติ ซึ่งอาจจะเป็นตัวละครต่าง ๆ เช่น โคลัมบัส ประธานาธิบดีเวแกนหรือเป็นตัวเอง แต่อยู่ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เช่น ไปสอบสัมภาษณ์ สมัครงาน หรือกำลังจะซื้อรถยนต์สักคันหนึ่งจากตัวแทนจำหน่าย เป็นต้น เขาก็จะต้องแสดงและโต้ตอบกับตัวละครอีกตัวหนึ่งโดยไม่มีเตรียมล่วงหน้า แต่ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาบางคน เช่น นิวมาร์ค ถือว่าลักษณะของเทคนิคการเล่นบทบาทสมมตินี้ อาจเป็นแค่การให้บทสนทนาที่มีอยู่แล้วแก่ผู้เรียนให้เขาแสดงออกมาในรูปของละคร แต่พอลสตัน และ บรูเตอร์ (Paulston and Bruder, 1976) ถือว่าเทคนิคการเล่นบทบาทสมมติต้องมีลักษณะสำคัญสองประการคือ การพูดหรือแสดงโดยที่ไม่ได้เตรียมล่วงหน้า และบทบาทสมมติ ถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปก็จะเป็นการใช้เทคนิคแบบนี้

ในการใช้เทคนิคการเล่นบทบาทสมมตินี้ ผู้สอนควรตระหนักว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้น ต่างกัน ไม่ว่าจะในด้านความสามารถในการใช้ภาษา หรือความสามารถในการแสดงออกหรือจินตนาการ ผู้เรียนบางคนภาษาที่อยู่แล้ว ประกอบกับมีจินตนาการสูง จะสามารถแสดงหรือพูดออกมาได้ทันทีโดยที่ครูไม่ต้องช่วยมาก แต่ผู้เรียนบางคนก็ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นครูควรต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมมากพอที่จะแสดงบทบาทสมมติได้ อย่างน้อยผู้เรียนที่ไม่ค่อยมี

จินตนาการ ก็ควรรู้ว่าตนจะต้องทำอะไรและผู้เรียนที่ไม่เก่งภาษาก็ต้องรู้ว่าตนเองควรจะพูดอะไร ดังนั้นบทบาทสมมติ (prole play) จึงควรประกอบด้วยส่วนต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเข้าใจชัดเจน ดังนี้

1. สถานการณ์ (situation) ช่วยวางโครงเรื่องให้รายละเอียดต่างๆ เช่น อธิบายว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร และสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำคืออะไร คุณตัวอย่างประกอบในภาคผนวก 1

2. บทบาทสมมติ (roles) จะกำหนดว่าใครจะแสดงเป็นอะไร พอลสตันเสนอว่าควรจะต้องซื้อให้กับตัวละครด้วย เพื่อช่วยให้ผู้แสดงเข้าถึงบทบาทได้มากขึ้น และลืมความเป็นตัวเองไปชั่วคราว ส่วนนี้ควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครบ้าง เช่น บุคลิก ประสบการณ์ สถานะทางสังคม ปัญหาและความต้องการส่วนตัว เป็นต้น แต่การกำหนดและบรรยายบทบาทนี้ไม่ควรทำให้ละเอียดมากเกินไป เราควรให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้จินตนาการจากสิ่งที่เราบอกเป็นนัยๆ บ้าง เช่น เรื่องการเช่าบ้าน ผู้เป็นสามีเมื่อเวลาไปเช่าบ้านถามรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับบ้าน แสดงว่าเป็นคนละเอียดรอบคอบ คุณตัวอย่างประกอบในภาคผนวก 2

ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดบทบาทนี้ ริชาร์ด เอ. ไวอา (Richard A Via 1970) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ครูไม่สามารถบังคับผู้เรียนให้แสดงโดยการบอกว่า “เอาละ วันนี้พวกเธอจะต้องสมมติตัวเองเป็นคนอเมริกัน ชื่อแจ็ก จอห์น เจนและแมรี” การทำเช่นนั้นจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าไม่เป็นตัวของตัวเอง สูญเสียเอกลักษณ์ของตน และไม่รู้ว่าเป็นใครกันแน่ ไวอากล่าวไว้ว่าเราไม่สามารถเปลี่ยนตัวของเราเองได้ในทันที และที่จริงก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนด้วย เราต้องเป็นตัวของเราเอง และเราก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษอย่างที่เราใช้ ไม่ใช่อย่างของคนอเมริกันหรือคนอังกฤษใช้ ไวอาเปรียบเทียบมนุษย์เราเหมือนกับเพชรที่เจียรไนแล้ว มีบุคลิกและพฤติกรรมหลายอย่าง ดังนั้นถ้าเราคิดจะเล่นบทอะไร เราควรสำรวจว่าตัวละครนั้นมีลักษณะอะไรบ้าง แล้วเราก็อายมาสำรวจตัวเองเพื่อดูว่ามีลักษณะใดที่ตรงกันบ้าง ซึ่งจะต้องมีอยู่หลายอย่างที่เดียว ไวอาเน้นที่ความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมากกว่าความแตกต่าง ดังนั้นแทนที่จะเป็นการสวมบทบาทก็กลายเป็นว่าเราเล่นเป็นตัวของเราเอง หลังจากนั้นเราถึงจะตั้งคำถาม ถามตัวเองว่า ถ้าเราอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น เราจะทำอย่างไร ไม่ใช่ผู้ชายคนนั้นจะทำอย่างไร ถ้าเราสามารถนึกถึงตัวเราเองในสถานการณ์เช่นนั้นได้ ภาษาที่พูดออกมาก็จะเป็นธรรมชาติ เพราะเราแสดงออกเป็นตัวของเราเอง ทำให้สื่อสารกับคนอื่นได้ ซึ่งสิ่งนี้เป็นเป้าหมายหลักของการเรียนภาษา ผู้เรียนควร

จะใช้ภาษาอังกฤษในลักษณะเดียวกับที่ใช้ภาษาของตน เขาควรจะมีบุคลิกเฉพาะที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ว่าเขาจะพูดภาษาอังกฤษหรือพูดภาษาของเขาเอง

3. ศัพท์และไวยากรณ์ (Vocabulary and Grammatical Structure) ในการเล่นบทบาทสมมติ (role play) ครูควรกำหนดขอบข่ายของศัพท์และไวยากรณ์ที่จะใช้ในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ เช่น ไวยากรณ์หรือรูปประโยคที่จำเป็นจะต้องใช้ในสถานการณ์สมมติของการสัมภาษณ์ คือ “Wh-question” หรือถ้าสมมติว่าผู้เรียนป่วย แล้วเขาจะต้องไปหาหมอเล่าอาการให้หมอฟัง ศัพท์ที่ครูควรให้ก็คือ to be bothered by, to feel terrible, the flu, to have a fever, etc. ศัพท์อย่างประกอบเพิ่มเติมในภาคผนวก 3 เกี่ยวกับศัพท์ที่ควรรู้ในสถานการณ์ที่มีการเข้าบ้าน

พอลสตัน ได้ให้ข้อคิดบางประการในการเขียนบทบาทสมมติส่วนนี้ว่า คำพูดที่ให้นักเรียนควรจะเหมาะสมกับตัวละคร ผู้ชายควรใช้คำพูดอย่างผู้ชาย และเช่นเดียวกันผู้หญิงก็ควรจะพูดอย่างผู้หญิง เช่น ถ้าผู้ชายชมชุดที่ผู้หญิงใส่โดยการพูดว่า “What a lovely dress you are wearing!” ก็เป็นการไม่เหมาะสมเพราะส่วนมากมีแต่ผู้หญิงด้วยกันเท่านั้นที่จะพูดประโยคแบบนี้ เรื่องนี้อาจเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็สำคัญในการพูดภาษา

4. ความรู้ทั่วไปในเรื่องนั้นๆ (Background Knowledge) ผู้เรียนจะแสดงบทบาทต่างๆ ได้ดี ก็ต่อเมื่อเขารู้ว่าในสถานการณ์จริงๆ จะเป็นอย่างไร เขาจะได้จำลองหรือเลียนแบบได้ เช่น ในการเข้าบ้านสักหลังหนึ่ง ผู้เช่าและนายหน้ามักพูดถึงลักษณะและขนาดของบ้าน จำนวนและขนาดของห้อง ทำเล ราคาเช่า สภาพแวดล้อม ความสะดวก เป็นต้น รายละเอียดในเรื่องเหล่านี้ผู้เรียนควรจะรู้ก่อน ครูผู้สอนอาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้ผู้เรียนอ่านบทความ เล่าให้ผู้เรียนฟัง เชิญผู้ที่มีประสบการณ์มาพูด นำภาพยนตร์มาฉายให้ดูหรือสอนเรื่องนี้ในทักษะการอ่านหรือการฟังก่อนก็ได้ ส่วนที่เป็นความรู้ทั่วไปนี้ จำเป็นต่อผู้เรียนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นสถานการณ์ที่เขาไม่เคยพบมาก่อน

คราวนี้มาคิดว่าครูจะต้องเตรียมตัว เตรียมวัสดุการสอนและเตรียมผู้เรียนอย่างไรบ้าง เนื่องจากเทคนิคการสอนภาษาแบบนี้ เน้นที่การสื่อสารความหมายและการโต้ตอบของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้น ครูจึงมีบทบาทเป็นเพียงผู้ให้คำอธิบาย หรือ คำสั่ง (instructions) ให้ชัดเจน ผู้เรียนต้องรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง แสดงเป็นใครและอยู่ในสถานการณ์อย่างไร ครูต้องให้รายละเอียด

ละเอียดพอสมควรเกี่ยวกับบทและสถานการณ์สมมติ ถ้าเห็นว่าผู้เรียนควรจะมีความรู้ทั่ว ๆ ไปในเรื่องนั้น ๆ ก่อน ครูจะต้องเป็นผู้ที่สรุปให้ฟัง หรือนำภาพยนตร์มาฉาย เป็นต้น นอกจากนี้การที่นักเรียนต้องพูดออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่งนั้น ไม่ใช่เรื่องที่เขาจะทำได้ง่าย ๆ ฉะนั้น หน้าที่ของครู คือต้องสอนศัพท์หรือไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อผู้เรียนจะได้ใช้พูดในเรื่องนั้น ๆ ในระยะต้น ๆ ที่ผู้เรียนยังไม่คุ้นกับการทำกิจกรรมนี้ ครูอาจจะเข้าไปมีส่วนด้วย เพื่อช่วยให้การแสดงดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่หลังจากนั้นครูควรเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ คอยบันทึกภาษาที่นักเรียนพูดผิดหรือทำ แต่ไม่ใช่แก้ทันที ควรรอจนกว่ากิจกรรมนั้นเสร็จสิ้นลง มิฉะนั้นแล้วผู้เรียนอาจเกิดความไม่มั่นใจ トラบไตที่ต่างฝ่ายต่างยังสื่อสารกันได้ ครูก็ควรปล่อยให้การแสดงดำเนินต่อไปจนจบ

ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน นอกจากจะต้องรู้สถานการณ์ รู้ศัพท์และไวยากรณ์แล้ว เขาควรเตรียมตัวเองให้พร้อมที่จะสวมบทบาทสมมตินั้น ผู้เรียนจะต้องใช้จินตนาการ และสมมติว่าถ้าตนไปอยู่ในเหตุการณ์เช่นนั้น จะทำอะไรและจะพูดอะไร แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องเป็นตัวของตัวเอง และทำทุกอย่างให้เป็นไปตามธรรมชาติ

สำหรับวัสดุการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ อยู่ในรูป sheet หรือ card สำหรับ sheet นั้นอาจเป็นบทสนทนาที่สมบูรณ์แล้วเพียงแต่ให้ผู้เรียนออกมาแสดงและพูดตามบทเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ในรูป card ซึ่งจะบอกสถานการณ์สมมติและบอกว่าผู้เรียนเป็นใคร จะต้องทำอะไร และเรื่องที่จะต้องพูดหรือเตรียมนั้นมีอะไรบ้างควรเตรียมอย่างไรประกอบในภาคผนวก 4

ที่ด้านหลัง card ถ้าจะให้ดีควรระบุไว้เลยว่า card นี้เป็นบทของใคร เช่น Mr. Jones, Somsak เป็นต้น เพื่อว่าผู้เรียนจะได้หาคู่ของตนได้ง่ายโดยดูจากด้านหลัง card ของแต่ละคน

หลังจากที่ครูผู้สอนเตรียมวัสดุการเรียนและเตรียมผู้เรียนแล้วจึงเข้าสู่ช่วงกิจกรรม เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติสามารถใช้สอนภาษาได้เกือบทุกลักษณะ เช่นการพูด การอ่าน การเขียน และแม้กระทั่งไวยากรณ์ ก่อนอื่นขอกล่าวถึงการใช้นี้เพื่อสอนการพูด (speaking) เริ่มแรกครูจะแบ่งผู้เรียนเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มแล้วแต่จำนวนของบทที่มีอยู่ แล้วค่อยแจก Role play card ซึ่งผู้เรียนอาจจะเป็นผู้เลือกเองหรือครูเป็นผู้เลือกให้ หลังจากนั้น ครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาบทบาทของตนเป็นเวลา 5-10 นาที เขาอาจเตรียมร่างคร่าว ๆ ว่าตนจะพูดอะไรบ้าง ระหว่างนี้ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำทางคำภาษา (resource person) คอยบอกคำศัพท์ และคอย

ปัญหาของนักเรียน (เป็นภาษาอังกฤษ) คุณความถูกต้องทางไวยากรณ์และความเหมาะสมของคำพูด ในสถานการณ์นั้น ๆ นอกจากนี้ครูยังต้องบอกผู้เรียนไม่ให้ดูหรือถามบทของคนอื่น เพราะว่าการ สอนที่เน้นด้านการโต้ตอบสื่อสารนี้ ผู้เรียนจะต้องพยายามตามหารายละเอียดหรือข้อมูลจากคู่ สนทนาของตนเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าต่างฝ่ายต่างรู้ข้อมูลของกันและกันแล้ว การ สนทนาจะไม่น่าสนใจและไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

เมื่อผู้เรียนเตรียมบทของตนเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มสนทนาโต้ตอบได้ในการสนทนา^{นี้} ผู้เรียนไม่ควรอ่านร่างที่ตนเขียนเตรียมไว้เพราะจะทำให้การสนทนาไม่สมจริง ริชาร์ด ไวอา (Richard A. Via, 1970) เสนอว่าคุณสนทนาควรใช้หลัก "Talk-and-listen" กล่าวคือ ผู้พูดจะ เหลือบทร่างพอเข้าใจแล้วพูดออกมาเองโดยที่ตาต้องมองคู่สนทนาอยู่ตลอดเวลา แล้วคอยฟังว่า คู่สนทนาจะพูดโต้ตอบมาอย่างไร เพื่อจะได้ตอบกลับไปได้ ช่วงนี้ครูอาจจะให้ผู้เรียนทุกคน แสดงพร้อมกัน โดยครูเป็นผู้สังเกตการณ์ไปรอบ ๆ หลังจากนั้นถ้าเป็นไปได้ ครูควรเลือกผู้เรียน บางคู่หรือบางกลุ่มมาแสดงให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ดูเมื่อจบแล้ว ครูอาจถามคำถามเพื่อทดสอบความ เข้าใจ หรือครูอาจให้ผู้เรียนถามกันเองในรูปของการอภิปราย

การสอนการพูดในระดับสูงนั้น มักนิยมใช้เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติเพราะเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารหรือแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเต็มที่ เช่น การสอน การอภิปราย (discussion) ครูอาจให้ผู้เรียนสวมบทบาทบุคคลสำคัญในอาชีพต่าง ๆ เช่น พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี นายแพทย์ ประสพ รัตนากร ครูประทีป อึ้งทรงธรรม หรือ จารณี สุขสวัสดิ์ แล้ว ถกปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาค่าครองชีพสูงหรือปัญหาขึ้นราคาน้ำมัน เป็นต้น โดยที่ผู้เรียนผู้แสดงแต่ละคนจะต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น บางครั้งครูอาจสร้าง สถานการณ์สมมติขึ้นโดยกำหนดให้ห้องเรียนเป็นเครื่องบินโดยสารที่กำลังขัดข้องรับน้ำหนักได้ จำนวนจำกัด ผู้เรียนซึ่งแสดงเป็นผู้โดยสารจะต้องอภิปรายและหาเหตุผลมาสนับสนุนว่าตนควร เป็นผู้ที่อยู่บนเครื่องบินต่อไป กิจกรรมนี้ นักเรียนแต่ละคนจะต้องฟังเหตุผลและความคิดเห็นของ คนอื่น ๆ เพื่อที่ตนจะได้หาเหตุผลมาอภิปรายโต้ตอบได้

อนึ่งการใช้วีดิโอเทปถ่ายทำการเล่นบทบาทสมมติ^{นี้}จะเป็นประโยชน์อย่างมากเพราะผู้ เรียนจะมีโอกาสเห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาที่จะนำมาอภิปรายกันได้ในแง่ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ การออกเสียง สำหรับการแก้ไขข้อผิด ครูอาจให้ผู้เรียนแก้กันเอง (peer correction) และถ้าผู้เรียน แก้ไม่ได้ ครูจึงแนะนำคำตอบให้

สำหรับการสอนอ่านนั้น (reading) จะมีบทเรียน (text) ในรูปของบทสนทนา ก่อนอื่น ครูอาจจะให้ผู้เรียนอ่านบทเรียนให้เข้าใจสถานการณ์โดยตลอดก่อน แล้วให้ผู้เรียนเล่นเป็นละครต่างๆ อีกวิธีหนึ่ง Stanislawzyk และ Yavener (1976) ได้เสนอให้ครูจัดการเล่นบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมสุดท้ายเพื่อเสริมการอ่าน ตัวอย่างเช่น หลังจากที่ผู้เรียนอ่านเรื่อง ซินเดอเรลล่าแล้ว ครูจะให้ผู้เรียนรับบทเป็น นางซิน แม่เลี้ยง หรือพี่สาว แล้วให้ผู้เรียนคนอื่นถามความรู้สึกต่างๆ ซึ่งผู้แสดงจะต้องใช้จินตนาการในการตอบคำถามตามข้อมูลในเรื่อง

เทคนิคนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการสอนการเขียน (writing) ได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น ครูจะแจก role card ให้กับผู้เรียน โดยที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาหัวใจอีกฝ่ายหนึ่งรับบทเป็น ศิราณี หรือ Ann Landers ผู้ตอบปัญหา และให้คำแนะนำช่วยเหลือกิจกรรมนี้ทำในรูปการเขียนจดหมายถึงกัน ดูตัวอย่างประกอบในภาคผนวก 5

นอกจากนี้แล้วในการสอนไวยากรณ์ ครูผู้สอนอาจนำเทคนิคการเล่นบทบาทสมมติไปใช้ เพื่อทำให้การเรียนสนุกไม่น่าเบื่อ เช่น การสอน quantifiers : any, same, much, many, a lot of, a great deal of, etc. หลังจากที่ครูได้สอนหลักและวิธีใช้คำเหล่านี้ในรูปประโยคแล้ว ครูอาจสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น โดยผู้เรียนฝ่ายหนึ่งเป็นพ่อบ้านหรือแม่บ้านไปซื้อสิ่งของต่างๆ ในตลาด ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งแสดงเป็นผู้ขาย (Criffin, 1977) การใช้เทคนิคนี้ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้ไวยากรณ์ที่เขาเรียนมาแล้ว และนักเรียนจะเรียนรู้ได้มากขึ้นเพราะได้เห็นตัวอย่างการใช้ไวยากรณ์นั้นในสถานการณ์จริงๆ

หลังจากที่ได้กล่าวถึงหลักการและวิธีการใช้เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติและการนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการสอนภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ แล้ว ผู้เขียนขอสรุปโดยเน้นถึงประโยชน์ที่จะได้จากการใช้เทคนิคนี้คือ ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฝึกใช้ศัพท์และสำนวนใหม่ๆ รู้ว่าควรใช้ศัพท์หรือสำนวนนั้นๆ ในประโยคหรือสถานการณ์เช่นใด เป็นการนำเอาทักษะทางภาษาไปใช้ในสถานการณ์ที่เขาจะพบจริงๆ การฝึกเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนจำได้ดีกว่าการท่องจำศัพท์เป็นคำๆ นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องอย่างจริงๆ จังๆ ทำให้เขารู้สึกสนุกและพอใจในผลงานของตนเองไม่เบื่อหน่าย ข้อดีอีกประการหนึ่ง คือ การทำกิจกรรมเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิคการเล่นบทบาทสมมติจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนมากกว่าการที่เขาจะต้องทำ

อะไรคนเดียว ครั้งแรกผู้เรียนอาจจะตื่นเต้นประหม่า แต่หลังจากที่ทำการกิจกรรมเสร็จแล้ว เขาก็จะรู้สึกว่าเขาทำได้ และมีความมั่นใจเพิ่มขึ้น ผู้สอนภาษาทุกคนคงยอมรับว่าการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนนั้น เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษา เพราะเมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจแล้วเขาจะกล้าพูดกล้าแสดงออกอันจะทำให้การเรียนการสอนได้ประโยชน์อย่างเต็มที่

หนังสืออ้างอิง

- Allen, Edward and Valette, Rebecca. 1972. *Classroom Techniques: Foreign Languages and English as a Second Language*. New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Celce-Murcia, Marianne and Rosensweig, Fred. 1979. "Teaching Vocabulary in the ESL Classroom" in *Teaching English as a Second or Foreign Language*. Massachusetts : Newbury House Publishers, Inc.
- Griffin, Suzanne. 1977. "Teaching Grammatical Structures in Situational Contents" in *English Teaching Forum*. Volume XV, 1.
- Joiner, Elizabeth and Westphal, Patricia. 1978. *Developing Communication Skills* Massachusetts : Newsbury House Publishers, Inc.
- Mockridge-Fong, Susan. 1979. "Teaching the Speaking Skill" in *Teaching English as a Second or Foreign Language*. Massachusetts: Newsbury House Publishers, Inc.
- Paulston, Christina and Bruder, Mary: 1976. *Teaching English as a Second Language*. Cambridge : Winthrop.
- Rivers, Wilga M. and Temperley, Mary S. 1978. *A Practical Guide to the Teaching of English as a Second or Foreign Language*. New York : Oxford University Press.
- Stanislawczyk, Irene E. and Yavener, Symond. 1976. *Creativity in the Language Classroom*. Massachusetts : Newsbury House Publishers, Inc.
- Via, Rich and A. 1970. "English Through Drama" in *The Art of TESOL Part I*. Washington, D.C.

ภาคผนวก 1

Situation

Mr. and Mrs. Jones are interested in renting a house in Bangkok as Mr. Jones has got a job as an instructor at Chulalongkorn University. They are looking for a house with a large lawn, 2 bedrooms and a single garage. Mr. Jones prefers to have a house on Sukhumvit Road which is not far from his office. He heard of a house at Methee Nives; therefore, he goes to see the realtor.

ภาคผนวก 2

Roles

Mr. Jones – very anxious to find a house because now he has to stay in a very expensive hotel. He wants to know the details about the house and he is willing to rent the one that most fits in with his specifications.

Somsak – realtor, tries hard to persuade Mr. Jones to rent the house because he gets a big commission if he can.

ภาคผนวก 3

Useful Expressions

Mr. Jones “Is it furnished, unfurnished?”

“Is it one – or two – storey?”

“How many { bedrooms } are there ?”
 { baths }
 { etc. }

“How far is it from the main road?”

“How about the rent?”

“What is special about the house?”

Somsak “It’s a/an _____ house.”

“There are _____ bedrooms/baths, etc.”

“It’s *five minute* walk.”

“It’s not expensive. It’s only _____ baht a month.”

“It has a good price, a good location, nice neighborhood.”

Vocabulary

apartment	single/double garage	air-conditioning
bath	one-storey house	good location/
servant’s quarters	furnished house	atmosphere/
	spacious house	neighborhood

ภาคผนวก 4

You are Mr. Jones, teaching at Chulalongkorn University. You are married with two children aged five, and four. You are looking for a two bedroom house that is :

- spacious with a big lawn, separate servant’s quarters
- fully furnished and with air-conditioning
- in a quiet and peaceful neighborhood

Talk to the realtor. Ask him for information about the house you want to rent.
preparation and things to think about : type, size, location, rent.

You are Somsak, a realtor of Methee Nives, A new customer comes to see you. You try to persuade him to rent the house with the following specifications :

Type : very beautifully decorated, fully furnished with air conditioning
 Size : a small house with a large lawn, 2 bedrooms with 2 baths, a spacious living dining area
 Location : Sukhumvit Soi 24, 10 minutes walk to the main road
 Rent : 15,000 baht per month
 Comments : Perfect for a small family whose members love privacy and nature
 Features : very quiet and secluded, a bit far from the main road.

ภาคผนวก 5

role card ของผู้มีปัญหาอาจมีลักษณะ ดังนี้

- You are working for a textile company. You fall in love with your boss. He asks you to marry him, but you find out that he is married with 3 children. Write a letter to Siranee and ask for advice.

ส่วน role card ของผู้ที่รับบทเป็นศิวิไล์อาจมีลักษณะ ดังนี้

- You got a letter from a girl working in a textile company. She falls in love with her boss. He asks her to marry him. But she finds out that he's got married with 3 children. Write a letter, giving advice to her.